

Վահան Թորոսեանց

Լույսի և տրտմութեան ծաղիկներ

Մի՛ արթննար, քնացի՛ր...

Ներե՛ ինձի, որ մտա քու ննջարանդ գիշերի այս ուշ պահին...

Թե՛ն սատած, բայց ես չեկա զիս տաքցնելու քու շունչովդ...

Թե՛ն տրտում և մինակ, բայց ես չեկա աստղագարդելու իմ միգամած երկինքը քու նայվածքներովդ...

Ես չեկա այստեղ՝ վրդովելու քու երագներդ...

Ես չեկա թեթևցնելու իմ վիշտը քու անկողնիդ շուշաններն համբուրելով,

Ես կանցնեի քու ննջարանիդ լուսամուտին առջևեն...

Ներե՛ իմ սրտիս, որ ննջարանիդ լուսամուտին առջև... տրոփեց...

Անցնելուս ես տեսա այս աշնանային ծաղիկը՝ ինկած գետնին վրա...

Ծոեցա և բարձրացուցի գայն՝ բերելու և մեղմիվ դնելու քու կուրծքիդ վրա...

Ես բաղձացի, որ անիկա վերածաղկի քու կուրծքիդ վրա, աշնանային այս որբուկ ծաղիկը...

Ներե՛ ինձ, որ ես մտա քու ննջարանդ կես գիշերին...

Ես չեկա իմ վշտիս համար...

Ես միայն բաղձացի փրկել կյանքը այս աշնանային ծաղիկին...

«Մի՛ խռովիր, Սիրելի՛ս, լրացուր քերթվածդ...

Ներե՛ ինձ, որ եկա ստեղծագործութեանդ գերագույն ժամին...

Ես երբեք չբաղձացի խզել ստեղծումիդ լուսությունը . . .

Կը թողում քեզ քու ներշնչումի քաղցրության և երաժշտության մեջ առանց ավելորդ գրույցներու . . .

Մնաս բարով, լրացո՛ւր քերթվածը . . .

«Կեցի՛ր, մրմնջեցի ես, բռնելով իր թևեն, քու ներկայությամբդ ամեն ինչ կատարյալ է . . . »

«Ո՛չ, ըսավ անհկա, ներշնչումը պետք է հասնի իր

հաղթական լրումին»:

Ու անհկա դուրս գնաց լուսությամբ, թողելով զիս իր մարմինեն փրփրած բույրի ալյակներուն մեջ...

Ո՛վ գեղեցիկը և ամենակատարյալը բոլոր ստեղծագործության, ինչպե՞ս լրացնել անլրիվ մը լրիվ թողելով . . .

Իր կյանքի վերջին վայրկյաններն էին, երբ ես մոտեցա սնարին:

«Մի՛ տրտմիր, ըսավ անհկա, ցուցնելով ինձ տախտակամածին վրա տարածված արևուն տաքուկ շողերը:

Քեզի՛, Սիրելի՛ս, վայելքը արևու ճաճանչին, քեզի վարդերը և պատուհանին ալպյան մանիշակները...»:

Ես շուրջս նայեցա: Անոնք բոլորը գեղեցիկ էին:

Դարձյալ նորեն իմ սիրուհին, Անոր աչքերը գոցված էին վարագուրելով վերըջալույս մը իրեն ետին: Շրթունքները տժգուն էին և խաղաղ...

Մահը դուրս ելած էր, և ամեն ինչ լուռ էր . . .

Ես դարձյալ նայեցա շուրջս և չգտա ո՛չ վարդ, ո՛չ արևու շող և ո՛չ ալ մանիշակներ...

Ես դառնորեն լացի և ըսի՝

«Քու կյանքեն հեռու ո՛չ շող կա և ո՛չ ալ ծաղիկ . . . »:

Խաչե՛ գիս քու կուրծքին վրա և օժե՛ իմ հոգեվարքս քու կուսական բույրերով...

Երգ մը կաթն քու բուստերեդ իմ վերջալուսվող աչքերուս խորքը...

Լամ բուրներովդ զգվե՛ գիս և թո՛ղ ես բույր տանիմ մահվան...

Ձիս խաչե քու կուրծքիդ վրա և փաթթե քու շուշաններովդ...

Քու մեկ երգովդ, հոգիեդ բղխած և մեկ շողովդ, աչքերեդ արշալուսված՝ դամբանական խավարին մեջ ես արևներ կը վառեմ...

Քու մեկ շողովդ կստեղծեմ գարուն մը՝ անկախ գարունեն...

Ես մայիսով կը պճնեմ մահվան միգամած սիրտը...

Քու մեն մի մրմունջեն ես քնարնե՛ր կստեղծեմ.

Ինչո՞ւ չարթնցար՝ մինչև որ ես քեզ չհամբուրեցի...

Ինչո՞ւ չքնացար՝ մինչև որ ես քեզ չհամբուրեցի...

Ինչո՞ւ կարտասավես քաղցրորեն, երբ ես դողդոջուն համբույրով կը մրմնջեմ՝

«Ես քեզ կը սիրե՛մ...»:

Ինչո՞ւ իմ բացակայությանս միայն դու կերգես...

Ինչո՞ւ դու գիս կը գրկես և կը սեղմես կուրծքիդ անձկանոք՝ միայն իրիկնամուտի ոսկյա ալիքներուն մեջ...

Ինչո՞ւ դու կին ես և այնքա՛ն քաղցր...

Ինչպե՞ս է, որ դու կին ես և այնքա՛ն քաղցր...

Ես կը բաղձամ և կը կարոտիմ, որ դու հպիս իմ երիտասարդ երագներուս նոր բացված կարմիր վարդերուն քու երգիդ և շողերուդ ալիքներով...

Ես կը բաղձամ և կը կարոտիմ, որ դու ճանչնաս իմ վիշտը, անհկա առաջին ծաղիկն է քու էությանդ:

Իմ օրերս երկու եղանակ ունին միայն գարուն է գեփյուտներով և փթթումներով, երբ դու կանցնիս իմ լուսամուտիս առջևն...

Աշուն է ցուրտ, միգամած և քարի պէս ծանր մնացյալ իմ բոլոր օրերս...

Երբ իմ լուսամուտիս առջև գարնան առաջին վարդը բացվեցավ, ես չնոտեցա երկյուղածությամբ և չհոտոտեցի...

Անհկա էր, որ արևի շողերուն հետ իմ արցունքներովս հուզվեցավ...

Օր մը, երբ անհկա թռչնած էր, հիշեցի հանկարծ, որ դու ինձ ըսիր.

Գարնան առաջին ծաղիկն հետ քեզի բույր պիտի ուղարկեմ գերեզմանն...»

Վարդը թռչնած է հիմա, ինչպէս քու հոգին...

Ես կսպասեմ ուրիշ գարուններու...

1918 թ.